

Uitnemen

In de meeste gevallen zal het zo zijn dat het weinig zin heeft om na een manchebod van de tegenpartij nog door te bieden. We zullen gedoubleerd worden en veel down gaan. We kunnen meestal maar gewoon het beste er van proberen te maken in het tegenspel en hopen dat we het contract down kunnen spelen.

Niettemin kan het, onder bepaalde omstandigheden, toch zinvol zijn om hun manchebod 'uit te nemen' (of wel nog iets van onze score te 'redden'). Er wordt in dit verband gesproken van een 'uitnemer' (of 'redbod'). Een uitnemer plaatsen levert iets op als het aantal punten dat de tegenpartij scoort met het maken van de manche groter is dan het aantal punten dat wij verliezen als we zelf spelen en gedoubleerd down gaan. Bovendien kan de tegenpartij het verkeerd doen als ze over onze uitnemer heen bieden. Deze problematiek staat in deze lesbrief centraal.

1. Een voorbeeld ter verduidelijking

Om het bovenstaande te verduidelijken eerst even een voorbeeld.

Spel 5		♠ AH1054		Biedverloop:			
N/NZ		♥ AB		West	Noord	Oost	Zuid
		♦ B875		-	1♠	3♣ *	4♠
		♣ 106		5♣	doublet	pas	pas
				pas			
♠ 982			♠ 6	* OW hanteren in dit geval zwakke jumps, 6/7 kaart klaveren			
♥ V10765	N		♥ 32				
♦ V6	W	O	♦ H102				
♣ H94	Z		♣ AVB8532				
		♠ VB73					
		♥ H984					
		♦ A943					
		♣ 7					

West heeft geen kaart om tegen 4♠ te verdedigen, want de defensieve waarde van zijn hand is gering, en na het preëemptieve 3♣ bod van oost weet west dat er een 9-10 kaart fit is (samen 9 of 10 klaveren), vandaar 5♣. Het beste dat NZ kunnen doen is doubleren en 5♣ 2 down spelen voor 300.

4♠ zit er precies in (620), zodat OW dus 320 punten 'verdienen' in een viertallenwedstrijd. De grote vraag is natuurlijk hoe we kunnen weten in welke situaties we een uitnemer moeten plaatsen en in welke niet. Het gebeurt ons namelijk allemaal wel eens dat we ten onrechte uitnemen (de manche van de tegenpartij wordt bijvoorbeeld niet gehaald) of dat we een goede uitnemer missen (bijvoorbeeld omdat we niet achter op tijd achter onze fit kwamen).

2. Welke punten zijn van belang voor een geslaagde uitnemer?

De eerstvolgende drie punten zijn van groot belang om al of niet tot uitnemen over te gaan:

1) zekerheid omtrent de manche van de tegenpartij

Een eerste vereiste is dat we zeker weten dat de manche van de tegenpartij er inderdaad in zit. Hoe zekerder de manche lijkt die de tegenpartij biedt, hoe eerder uitnemen in aanmerking komt. Wees voorzichtig met uitnemen indien de hand veel secundaire punten (vrouwen en boeren) bevat of als u tegen zit in de kleur van de tegenpartij. Neem bij twijfel niet uit. In het voorbeeldspel is het voor west bijna ondenkbaar dat 4♠ er niet in zit, gezien de 3♣-preëmt van partner.

2) kwetsbaarheid

Niet kwetsbaar tegen wel kwetsbaar is het gunstigst voor het plaatsen van een uitnemer. Neem kwetsbaar tegen niet-kwetsbaar niet uit, tenzij er een gerede kans bestaat om het contract te halen! In het voorbeeld is de kwetsbaarheid gunstig voor OW om een uitnemer te plaatsen.

3) voldoende fit

Natuurlijk moet er voldoende fit zijn om niet te veel down te gaan, anders heeft uitnemen geen zin. Neem nooit uit met een 8-kaart fit (samen 8 troeven). Minimaal dus 9 troeven samen en hoe ongebalanceerder hoe beter (dus hoe meer singletons, renonces en lange bijkleuren hoe gunstiger voor een uitnemer). Ook hieraan wordt in het voorbeeld voldaan, immers west weet dat er minstens een 9-kaart fit is.

Daarnaast zijn er nog twee punten die een rol van betekenis spelen:

4) de tegenpartij zit te laag

Vaak een onderschat punt. Neem niet uit als de tegenpartij in een manche eindigt, terwijl het misschien slem voor ze is!

5) de tegenpartij biedt door na onze uitnemer

Stel de tegenpartij eindigt in 4♠, wij nemen uit met 5♣ en de tegenpartij biedt alsnog 5♠. Neem dan niet uit met 6♣!

Ofwel: bied nooit door als we de tegenpartij gelift hebben!

Nog een tweetal voorbeelden:

Noord gever, NZ kwetsbaar			
West	Noord	Oost	Zuid
-	1♠	3♦ (zwak)	4♠
???			

Westhand 1): ♠ 532
♥ HV843
♦ H743
♣ 5

Uitnemen of niet?

Nu mag u het eerst zelf proberen. Houdt u de regels 1,2 en 3 van blz. 2 hierbij goed in het achterhoofd.

Antwoord:

Ja, uitnemen is verantwoord. De redenering die we hierbij kunnen volgen:

- de manche voor de tegenpartij zit er zeer waarschijnlijk in (punt 1)
- de kwetsbaarheid is gunstig (punt 2)
- we hebben voldoende fit, zeker een 10-kaart en zijn redelijk ongebalanceerd, partner heeft waarschijnlijk een singleton schoppen! (punt 3)

Punten (4) en (5) zijn nog onbekend, maar daar hoeven we ons (nog) niet al te veel zorgen over te maken. Daarom een vrij opgelegde uitnemer.

Anders wordt het met de volgende westhand:

Westhand 2): ♠ HB2
♥ V10843
♦ 8743
♣ V

Het biedverloop is als boven:

Noord gever, NZ kwetsbaar			
West	Noord	Oost	Zuid
-	1♠	3♦ (zwak)	4♠
???			

Nu ook uitnemen?

Met deze hand moet u niet uitnemen, ondanks de 10-kaart fit! De hand heeft namelijk teveel secundaire punten en u zit tegen in de troefkleur van de tegenpartij (misschien wel twee schoppenslagen in de verdediging). Het is nu lang niet zeker dat 4♠ gemaakt gaat worden.

De kaartverdeling van beide spellen zou bijvoorbeeld kunnen zijn:

Variant 1)	♠ AH1076			
N/NZ	♥ A102			
	♦ 82			
	♣ H92			
♠ 532		N		♠ 9
♥ HV843				♥ 75
♦ H743	W		O	♦ AVB965
♣ 5		Z		♣ VB83
	♠ VB84			
	♥ B96			
	♦ 10			
	♣ A10764			

In variant 1 gaat 5♦ slecht één down, terwijl 4♠ zonder veel problemen gehaald zal worden.

Variant 2)	♠ A9763			
N/NZ	♥ AHB2			
	♦ 102			
	♣ B9			
♠ HB2		N		♠ 10
♥ V10843				♥ 75
♦ 8743	W		O	♦ AVB965
♣ V		Z		♣ H853
	♠ V854			
	♥ 96			
	♦ H			
	♣ A107642			

In variant 2) gaat 5♦ waarschijnlijk drie down, terwijl 4♠ waarschijnlijk één down zal gaan.

3. Uitnemen met beide lage kleuren.

Stel het bieden gaat (west gever, OW kwetsbaar):

West noord oost zuid
1♥ pas 4♥ ???

en je hebt de volgende zuidhand:

♠ 72

♥ 6

♦ HV1052

♣ VB943

Waarschijnlijk is er een goede uitnemer voorhanden, maar moet het 5♣ worden of 5♦?

Je kunt natuurlijk zelf een beslissing nemen, maar handiger is het om partner te laten kiezen. Gelukkig is er een bod waarmee je deze hand aardig in beeld kan brengen: 4SA. Dat is geen azen vragen (zou in deze situatie weinig zin hebben), maar een unusual SA-bod. Het wil zeggen: "Partner, ik heb beide lage kleuren (minstens 5-5), kies jij je langste kleur".

Partner heeft een aardige kaart:

♠ B964

♥ 842

♦ 86

♣ AH102

en zal uiteraard 5♣ bieden. De moed wordt beloond:

Spel		Biedverloop:			
W/O		West	Noord	Oost	Zuid
	♠ B964	1♥	pas	4♥	4SA
	♥ 842	pas	5♣	pas	pas
	♦ 86	doublet	pas	pas	pas
	♣ AH102				
♠ H108	N				
♥ HVB5	W				
♦ A94	O				
♣ 765	Z				
	♠ AV53				
	♥ A10973				
	♦ B73				
	♣ 8				
	♠ 72				
	♥ 6				
	♦ HV1052				
	♣ VB943				

OW zullen 5♣ wel doubleren en twee down spelen, maar dat is slechts –300. Dat is heel wat beter dan 4♥ laten spelen, want dat zit er precies in en dan zou dit spel –620 gekoste hebben. Er is nog een voordeel. Misschien bieden OW wel door naar 5♥ en dan kunnen NZ proberen dat één down te spelen.

Merk op dat 5♣ veel beter is dan 5♦, dat met zeer goede verdediging vier down kan. Gedoubleerd wordt dat dan –800 en dan is de uitnemer te duur.

Soms ben je nog wel iets sterker, zoals bij spel 3 van de oefenspellen. Daar bied je 4SA niet zozeer om uit te nemen, maar omdat 5♣ of 5♦ er wel een in kan zitten.

4. Uitnemen tegen slem

Ook tegen (klein) slem kan het soms goed zijn om uit te nemen. Het voert echter te ver om daar nu uitgebreid op in te gaan. De principes die in deze lesbrief genoemd worden, blijven ook bij het uitnemen tegen een slem van toepassing. De situatie is in dat geval soms wat moeilijker te beoordelen, vooral als de bieding snel omhoog gaat.

Spel 1
N/-

♠ 865	♠ AV10732	♠ 4
♥ HB853	♥ V2	♥ A976
♦ 97	♦ 1042	♦ AHB6
♣ A103	♣ 85	♣ VB76
	N	
	W O	
	Z	
	♠ HB9	
	♥ 104	
	♦ V853	
	♣ H942	

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
-	2♠ ¹⁾	doublet	pas!
4♥	pas	pas	pas

¹⁾ = zwak: 6-10 punten met een zeskaart

Na de zwakke 2♠ van noord en het doublet van oost is het voor zuid erg verleidelijk om de schoppenkleur van maat (één keer) te steunen!

Zuid moet echter inzien dat redden weinig zin zal hebben (te gebalanceerd), 4♠ gaat zelfs vier down!! Door te zwijgen als het graf bieden OW misschien geen 4♥. Het spel ligt extreem gunstig voor OW, zelfs 6♥ is bij dit zitsel een peulenschil.

Spel 2
O/NZ

♠ 8	♠ AVB762	♠ 10
♥ B65	♥ H8	♥ 10974
♦ 43	♦ HB65	♦ A982
♣ AVB9832	♣ 10	♣ H765
	N	
	W O	
	Z	
	♠ H9543	
	♥ AV32	
	♦ V107	
	♣ 4	

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
-	-	pas	pas
3♣	3♠	5♣	5♠!
pas	pas	pas	

West opent 3♣, noord volgt 3♠ en oost kan wel nagaan dat 4♠ er in zal zitten. Vandaar dat hij direct 5♣ biedt. Zuid moet zich ondanks de kwetsbaarheid één keer melden. De kans dat 5♠ er in zit is groot! Een goede vuistregel is: heb je een vijfkaart mee in partners kleur, steun hem dan minimaal één keer! Als OW nog een keer 6♣ bieden gaat dat gedoubleerd vier down en dat is één te veel!

Spel 3
Z/OW

♠ 106	♠ H9432	♠ 5
♥ B1083	♥ AV976	♥ 42
♦ H765	♦ 43	♦ AV1082
♣ 642	♣ 7	♣ AHV103
	N	
	W O	
	Z	
	♠ AVB87	
	♥ H5	
	♦ B9	
	♣ B985	

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
-	-	-	1♠
pas	4♠	4SA	pas
5♦	5♠	pas	pas
pas			

Kwetsbaar of niet, oost moet met dit lage kleuren kanon in de bieding komen. Dat kan hij het beste doen door 4SA te bieden. Deze ongebruikelijke ('unusual') SA toont een tweekleuren spel (hier klaveren en ruiten). Hierdoor komen OW in het superieure 5♦ (5♣ gaat tweedown, 5♦ één). Waarschijnlijk biedt noord nog een keer 5♠, maar dat gaat dan eentje down.

Spel 4
W/Allen

♠ V632	♠ 10	♠ AHB9854
♥ 42	♥ AV1076	♥ 85
♦ A54	♦ H963	♦ V8
♣ 10864	♣ HB7	♣ 52
	N	
	W O	
	Z	
	♠ 7	
	♥ HB93	
	♦ B1072	
	♣ AV93	

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
pas	1♥	3♠	4♥
4♠	pas	pas	doublet
pas	pas	pas	

Na het preëemptieve volgbod van zijn partner kan west 'zien' dat 4♥ gemaakt wordt en neemt dan ook uit met 4♠. NZ kunnen niet meer doen dan het uitneembod doubleren. Zowel 4♠ als 5♥ gaan eentje down.

Spel 5	♠ A4	
N/NZ	♥ H72	
	♦ AH52	
	♣ V732	
♠ HVB8652	N	♠ 73
♥ V1043	W O	♥ B95
♦ 6	Z	♦ B984
♣ 4		♣ H1096
	♠ 109	
	♥ A86	
	♦ V1073	
	♣ AB85	

West	Noord	Oost	Zuid
-	1SA	pas	3SA
4♠	pas	pas	doublet
pas	pas	pas	

West heeft, niet-kwetsbaar, een leuke uitnemer tegen 3SA. 4♠ gaat maar twee down. Voor NZ zit er zelfs nog 4SA in, maar waarschijnlijk zullen ze 4♠ gewoon doubleren.

Spel 6

O/Ow

♠ A854
♥ B3
♦ HB10853
♣ 3

♠ B1063
♥ H76
♦ A7
♣ V865

N
W O
Z

♠ V7
♥ AV2
♦ 42
♣ AH10942

♠ H92
♥ 109854
♦ V96
♣ B7

West	Noord	Oost	Zuid
-	-	1♣	pas
1♠	2♦	3♣	3♦
3SA	..4♦	doublet	pas
pas	pas		

Deze situatie is niet gemakkelijk te beoordelen, maar noord moet inzien dat 3SA op de lange klaveren van oost binnen zal lopen. Het is zelfs 4SA, maar waarschijnlijk eindigt de bieding met 4♦ gedoubleerd. Dit gaat slechts twee down. Biedt west (nog) 5♣ dan moeten NZ niet uitnemen!

Spel 7
Z/Allen

♠ H84		
♥ 10642		
♦ VB9		
♣ HB8		
	N	♠ 10963
♠ AVB72	W	♥ VB9
♥ 7		♦ 108
♦ H642	O	
♣ 1065	Z	♣ A432
♠ 5		
♥ AH853		
♦ A753		
♣ V97		

West	Noord	Oost	Zuid
-	-	-	1♥
1♠	3♥	3♠	4♥
pas	pas	pas	

Oost mag nog 3♠ bieden, maar niet meer 4♠, want 4♥ is één down! ♥VB9 is ook erg lelijk voor een uitnemer, omdat het in de 'aanval' geen slag is, maar wel in de 'verdediging'!

Spel 8

W/-

♠ A95
♥ H2
♦ 752
♣ V9543

♠ 76
♥ 9765
♦ VB63
♣ AH8

N
W O
Z

♠ H4
♥ AV843
♦ H104
♣ 762

♠ VB10832
♥ B10
♦ A98
♣ B10

West	Noord	Oost	Zuid
pas	pas	1♥	1♠
3♥	pas!	pas	pas

De verleiding is misschien erg groot voor noord om 3♠ te bieden. Noord moet echter bedenken dat OW dan zeker met 4♥ om de hoek komen, en wat dan? 4♥ wordt gemaakt en uitnemen is te duur. ♥H2 is een bezit om van te gruwelen (vóór de 1♥-openaar), dus noord moet zwijgen en hopen dat oost past op de invite van z'n partner. Vanwege het 1♠-volgbod achter de ♠H4 heeft oost weinig aanleiding om de invite van 3♥ aan te nemen.